

Spis treści

Wstęp.....	9
------------	---

Rozdział 1

Problematyka i instytucje ubezpieczeń emerytalnych

– pojęcie, organizacja i składki jako podstawowe źródło ich finansowania	25
--	----

1.1. Zagadnienia ogólne – wprowadzenie do problematyki ubezpieczeń emerytalnych	25
1.1.1. Pojęcie ubezpieczeń społecznych	25
1.1.2. Podstawowe instytucje i problemy z zakresu ubezpieczeń emerytalnych i społecznych	27
1.1.3. Metody realizacji zabezpieczenia społecznego	32
1.1.4. Składka w ubezpieczeniach emerytalnych i społecznych	36
1.2. Zarys rozwoju publicznych ubezpieczeń emerytalnych	48
1.3. Wnioski	53

Rozdział 2

Rodzaje modeli i rozwiązań systemowych w zakresie zabezpieczenia emerytalnego – ogólna charakterystyka prawna, organizacyjna, metody finansowania.....

2.1. Zagadnienia ogólne	55
2.2. Modele repartycyjne	60
2.2.1. Model bismarckowski.....	60
2.2.1.1. Kwadrat logiczny repartycyjnego modelu ubezpieczeń emerytalnych	62
2.2.2. Model beveridge'owski.....	64
2.2.2.1. Krzywa Beveridge'a	67
2.3. Model budżetowy – koncepcja duńska.....	70
2.4. Modele kapitałowe	71
2.4.1. Model wzorcowy – ekonomiczny	71
2.4.2. Modele południowoamerykańskie	74
2.4.2.1. Koncepcja chilijska ubezpieczeń emerytalnych.....	83

2.4.2.2. Wersja argentyńska kapitałowej koncepcji ubezpieczeń emerytalnych	87
2.4.3. Model prywatny ubezpieczeń emerytalnych.....	93
2.5. Systemy mieszane (kombinowane)	96
2.5.1. Propozycja systemowa ubezpieczeń emerytalnych Banku Światowego.....	96
2.5.2. System emerytalny Stanów Zjednoczonych Ameryki.....	103
2.5.3. Szwedzka koncepcja systemu emerytalnego – „rachunek idealny”	113
2.5.4. Polska koncepcja systemu emerytalnego – „rachunek niezbyt idealny”	116
2.6. Koncepcja „koordynacyjna” systemu emerytalnego w Unii Europejskiej	121
2.7. Systemy obywatelskie.....	128
2.7.1. Emerytura obywatelska.....	130
2.7.1.1. Powinności państwa wobec groźby upadku systemu emerytalnego	132
2.7.1.2. Społeczna miara zabezpieczenia emerytalnego	135
2.8. System węgierski – nowa koncepcja?	138
2.9. Systemowy brak systemu	143
2.10. Wnioski	145

Rozdział 3

Jednolity system ubezpieczeń emerytalnych Unii Europejskiej

– ogólna charakterystyka prawna, zagadnienia społeczne,

problematyka finansowa	147
3.1. Zagadnienia ogólne	147
3.2. Prognozy na przyszłość	151
3.3. Stan zastany – problematyka społeczno-prawno-finansowa.....	151
3.4. Najtrudniejsze zagadnienie – okres przejściowy i jego finansowanie.....	155
3.5. Zagadnienia z zakresu prawa Unii Europejskiej.....	162
3.5.1. Bezpieczeństwo socjalne obywateli Unii Europejskiej.....	162
3.5.1.1. Prawa.....	164
3.5.1.2. Polityka społeczna	166
3.5.1.3. Problem uciążliwości procedur w UE	173
3.6. Wnioski	180

Rozdział 4

Uwarunkowania prawnofinansowe systemu ubezpieczeń emerytalnych w Polsce	183
4.1. Zagadnienia ogólne	183
4.2. Ubezpieczenia emerytalne w Polsce – od repartycji do repartycji	185
4.2.1. Finanse ubezpieczeń emerytalnych – bilans otwarcia	185
4.2.2. Charakterystyka nieustających zmian prawnych	196
4.2.3. Działania reformujące ubezpieczenia emerytalne w Polsce w latach 1987-2017	198
4.3. Nadzór nad systemem emerytalnym w Polsce	206
4.4. Wnioski	210

Rozdział 5

Interdyscyplinarność ubezpieczeń emerytalnych	211
5.1. Zagadnienia ogólne	211
5.2. Zagadnienia z zakresu prawa finansowego	212
5.3. Konstytucyjne regulacje dotyczące ubezpieczeń emerytalnych	216
5.4. Prawo UE i prawo międzynarodowe	218
5.5. Zagadnienia z zakresu innych dziedzin prawa	222
5.6. Wnioski	225

Rozdział 6

Aksjologiczne podstawy prawa do zabezpieczenia emerytalnego	227
6.1. Zagadnienia ogólne	227
6.2. Założenia aksjologiczne	233
6.3. Kwestie ideologiczne w aksjologii zabezpieczenia emerytalnego	237
6.3.1. Idea solidarności pokoleniowej i międzypokoleniowej	246
6.3.2. Wada systemowa – brak przełożenia sfery idei na sferę organizacji i finansów publicznych	251
6.4. Aksjologiczne aspekty dotyczące finansowania zabezpieczenia emerytalnego	262
6.5. Wnioski	267

Rozdział 7

Założenia podmiotowej koncepcji zabezpieczenia emerytalnego	271
7.1. Zagadnienia ogólne	271
7.2. Podstawowe założenia podmiotowej koncepcji zabezpieczenia emerytalnego	277

7.3. Konstytucyjna podstawa podmiotowej koncepcji zabezpieczenia emerytalnego	286
7.4. Konstrukcja zabezpieczenia emerytalnego w koncepcji podmiotowej	300
7.5. System zabezpieczenia emerytalnego w koncepcji podmiotowej	308
7.6. Podmiotowa koncepcja ubezpieczenia emerytalnego jako uzupełnienie podmiotowej koncepcji zabezpieczenia emerytalnego.....	314
7.6.1. Ewolucja od podmiotowej koncepcji ubezpieczenia emerytalnego do podmiotowej koncepcji zabezpieczenia emerytalnego	314
7.6.2. Model podmiotowej koncepcji ubezpieczenia emerytalnego	316
7.7. Szanse podmiotowej koncepcji zabezpieczenia emerytalnego na wprowadzenie jej w życie i oczekiwana skuteczność działania	324
7.8. Wnioski	326

Rozdział 8

Ochrona praw ubezpieczonego i nienaruszalności systemu emerytalnego.....329

8.1. Zagadnienia ogólne	329
8.2. Problem omnipotencji instytucji państwa	332
8.3. Ochrona praw ubezpieczonych w publicznym systemie emerytalnym.....	336
8.4. Problem gwarantowania realizacji zabezpieczenia emerytalnego	339
8.5. Kontrakt z przyszłością	345
8.6. Wnioski	350

Zakończenie .....

Bibliografia .....

Spis tabel .....

Spis rysunków .....